

Posudek na magisterskou práci Bc. Štěpánky Paluchníkové

Název práce: Nauka o stvoření a teologie opomíjeného světa: Rozhovor s O. Clémentem, R. Rohrem, N. T. Wrightem a papežem Františkem

Katedra: Ekumenický institut

Obor: Teologie-spiritualita-etika

Oponent: Mgr. Kateřina Kočandrle Bauer, Th.D.

Diplomová práce Štěpánky Paluchníkové má celkem 76 stran včetně seznamu literatury. Bibliografie obsahuje zdroje české i anglické. Cílem autorky, jak sama říká v Úvodu své práce, je „pokusit se znovuobjevit důležitost světa na základě nauky o stvoření a teologie světa“ (str. 12). Hledá při tom odpovědi na tyto výzkumné otázky: „Jak teologicky uvažovat o důležitosti a významu světa v dnešní době? Jak smysluplně teologicky mluvit o dobrém světě, když vidíme projevy opaku? Jakou roli měl a má člověk?“ (str. 12).

Odpovědi se snaží najít u čtyřech teologů přelomu 20. a 21. století z různých křesťanských tradic, které jsou zde zastoupeny francouzským pravoslavným teologem Olivierem Clémentem, americkým františkánem Richardem Rohrem, britským anglikánským teologem a biskupem Nicolasem Thomasem Wrightem a papežem Františkem, původně latinskoamerickým jezuitou (str. 8). U každého z těchto autorů postupně odkrývá jejich teologii stvoření a světa ve vztahu k člověku a Bohu.

Metodologicky postupuje autorka velmi systematicky. Po pečlivě zpracovaném úvodu včetně vymezení práce, jejího cíle a postupu, se věnuje pojetí stvoření a světa u každého konkrétního teologa. Úkol je to zajisté nelehký, neboť teologické spektrum je široké a každý z autorů vychází z jiných teologických zdrojů a jiného kontextu. Nicméně autorka se úkolu zhostila výtečně. Kapitoly dobře vystihují důrazy v teologii stvoření a světa u každého z nich. U Clémenta je to především role těla a tělesnosti ve vztahu ke Kristovu tělu, u Rohra je to důraz na univerzálnost Krista a kontinuální inkarnaci, u Thomase Wrighta je to důraz na myšlenku *creatio continua*, která prostupuje od Starého po Nový zákon, a konečně u papeže Františka se po vzoru svatého Františka jedná o pochopení člověka coby součásti stvoření a přírody, která je mu dána jako domov, o kterou je třeba se jako o dar rovněž i starat. V závěrečné kapitole autorka

odpovídá na své úvodní otázky a především na to, jak mohou ony čtyři pohledy pomoci dnes k pozitivní teologii stvoření a světa, „aby byly pomocí pro znovuoživení významu současného světa jako obydleného a obyvatelného místa, které je stvořeno dobrým Stvořitelem, jenž znovu a znovu v Kristově Duchu obnovuje eschatologickou orientaci stvoření.“ (s. 64). V druhé části závěrečné kapitoly jejich přístupy ke stvoření shrnuje velmi výstižně pod pojmy „eucharistické, univerzální, kontinuální a dobré“ (str. 68), které jediné jako provázané poskytují celistvý pohled.

Po formální stránce práce splňuje všechny požadavky a je velmi dobře zpracovaná včetně poznámek pod čarou a seznamu použité literatury.

Hodnocení:

Magisterská práce Štěpánky Paluchníkové je obsahem, širokým záběrem osobitých teologů různých křesťanských tradic, ale i formulací svých teologických závěrů vynikající. Autorka prokázala, že dokáže sesbíraný materiál nejen zpracovat, porovnávat, ale na tomto základě také samostatně teologicky argumentovat. Osnova její diplomové práce je systematická a harmonická, co se týká kapitola a podkapitol. Styl její práce je navíc velmi čtivý. Autorka si uvědomuje jemné teologické nuance v terminologii jednotlivých autorů (např. str. 8 a 9) nedopouští se jejího znásilňování jen proto, aby zapadly do celku práce. Naopak každého autora nechá promlouvat za sebe, dobře vystihuje jeho základní a důležité myšlenky. Zároveň ale dokáže jejich názory syntetizovat, aby se jejich hlasy společně doplňovaly a promlouvaly k tématu stvoření a světa, které není vzdáleno ani od Boha, ani od člověka. Autorka nenechává stranou ani otázku dobrého stvoření v kontextu světa, který není zdaleka ideální a jehož dobrota je v ohrožení (str. 70-71). Teprve po uvědomění si tohoto stavu, se vrací k otázce smíření dobrého stvoření a možnosti světa, který se stává skutečným domovem (str. 71-72).

Bylo mi potěšením být oponentkou již autorčiny bakalářské práce a vzpomínám si, že jsem v závěru posudku povzbuzovala autorku k dalšímu studiu. Jsem upřímně ráda, že se rozhodla ve studiu teologie pokračovat a že předkládá k obhajobě tuto velmi zdařilou diplomovou práci. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě s návrhem na hodnocení **A** a opět pevně doufám, že studentka bude dále pokračovat ve studiu teologie.

K další rozpravě u obhajoby přikládám tyto otázky:

1. Víím, že spektrum autorů je v autorčině práci široké, ale zajímalo by mě, zda se na její badatelské cestě objevil ještě někdo další, teolog či teoložka, kterého nakonec musela ze seznamu vyloučit. Pokud ano, vedli jí k jeho/jejímu vyřazení teologické důvody a případně jaké?
2. Jaká byla prvotní motivace autorky k bádání nad tímto tématem? Kde se vzala touha psát a bádát právě na toto téma?

V Praze, dne 5. 9. 2022

Mgr. Kateřina Kočandrle Bauer, ThD.